תורה אור • פרשת וישב • מאמר 4

# בכ״ה בכסליו יומי דחנוכה כוי שכשנכנסו יונים להיכל וכוי

## על כ״ה בכסלו

מוקדש לכבוד

**מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל**

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית
/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayeishev/4

1 **בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה כו' שכשנכנסו יונים להיכל וכו'.**

"בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה" [מתחילים] וכו': "שכשנכנסו יונים להיכל" וכו'.

**וכשגברו מלכות בית חשמונאי ונצחום לא מצאו אלא פך א' של שמן כו'. לשנה אחרת קבעום ח' י"ט בהלל והודאה. להבין ענין הלל וענין הודאה.**

"וכשגברו מלכות בית חשמונאי ונצחום לא מצאו אלא פך א' של שמן" וכו'. "לשנה אחרת קבעום ח' י"ט בהלל והודאה". עלינו להבין את עניינם של ההלל ושל ההודאה.

**וגם להבין למה תקנו בנס זה להדליק נרות זכר למקדש שמצאו פך א' של שמן כו' ולא תקנו כן בשאר נסים.**

עלינו להבין גם מדוע תיקנו, לזכר הנס הזה, להדליק נרות זכר למקדש, שבו מצאו פך אחד של שמן וכו', ואילו על ניסים אחרים לא תיקנו כך.

**וגם מה ענין נרות להלל והודאה. אך הענין הוא דכתיב נר מצוה ותורה אור כו'. ויובן בהקדים לבאר ענין המנורה שבבהמ"ק** [שבבית המקדש] **שארז"ל** [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] **וכי לאורה הוא צריך כו'.**

וכן, מה הקשר בין נרות להלל ולהודאה? אך העניין הוא שכתוב "נר מצוה ותורה אור" וכו'. הדבר יובן לאחר שנקדים ונבאר את עניינה של המנורה שבבית המקדש, שעליה אמרו חז"ל: "וכי לאורה הוא צריך" וכו'.

2 **והנה כתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. ובבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה. שבלילה היה מדליק כל ז' הנרות ולמחר מדשנם ומטיבם**

והנה נאמר: "ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה" [את הקטורת], וכן "ובבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה". בלילה היה מדליק את כל שבעת הנרות, ולמחרת היה מסלק מהם את האפר ומיטיב אותם,

**ולא היה מדליק אלא נר המערבי שהוא נר ששי שממנו היה מתחיל ובו היה מסיים.**

והיה מדליק רק את הנר המערבי, שהוא הנר השישי, וממנו היה מתחיל ובו היה מסיים.

**והענין כי הנרות הם המדות לך ה' הגדולה והגבורה כו' והן ז' נרות כנגד ז' מדות.**

העניין הוא שהנרות הם המדות: "לך ה' הגדולה והגבורה כו'"; הם שבעה נרות, כנגד שבע המדות.

3 **והנה בכל מדה ומדה יש זה לעומת זה בקליפה נגד הקדושה והן יונקות מן הקדושה**

כעת, בכל מידה ומידה יש "זה לעומת זה" בקליפה (המעטפת), כנגד הקדושה, והן יונקות מן הקדושה.

כמו מאהבה שבקדושה נמשך בהשתלשלות המדרגות להיות תאוה גשמית. וכן מיראה שבקדושה יראה רעה וכעס וכה"ג [וכהאי גוונא].

למשל, מאהבה שבקדושה נמשך, בהשתלשלות המדרגות, [מה שמגיע] לידי תאווה גשמית; וכן מיראה שבקדושה נמשכים יראה רעה, כעס וכיוצא בזה.

4 וצריך לבררם ולהפכם להתכלל בקדושה עליונה שתהיינה המדות כולן להי' בבחי' בטול לך ה' הגדולה והגבורה כו'.

ויש לברר אותן ולהפוך אותן, כדי שייכללו בקדושה עליונה, כך שכל המידות יהיו להי' במצב של ביטול: "לך ה' הגדולה והגבורה" וכו'.

והבירור הוא בחכמה כי בחכמה אתברירו כו'. והחכמה הוא בחי' אור להאיר את המדות ולזככן.

הבירור נעשה באמצעות חכמה, שכן "בחכמה אתברירו" וכו'. החכמה היא אור, שמאיר את המידות ומזכך אותן.

ובלילה שהוא זמן החשך היה צריך להאיר את כל ז' הנרות דהיינו להמשיך אור החכמה בכל מדה ומדה בפ"ע [בפני עצמו]

בלילה, שהוא זמן של חושך, היה צורך להדליק את כל שבעת הנרות, כלומר להמשיך את אור החכמה לכל מידה ומידה בפני עצמה,

משא"כ ביום היה די בהדלקת נר הו' שהוא עיקר ההשפעה וממילא היה נמשך אור החכמה בכל המדות.

ואילו ביום היה די להדליק את הנר השישי, שהוא ערוץ ההשפעה העיקרי; וממילא היה אור החכמה נמשך לכל המידות.

5 והנה יש עולם שנה נפש וכשם שהיה אהרן ממשיך המשכת אור החכמה בעולם שהן ז' בחי' ומדות עליונות שבסדר והנהגת העולם כך היה ממשיך אור החכמה בנפש ישראל

כעת, יש "עולם שנה נפש". כשם שאהרן היה ממשיך את אור החכמה אל העולם, [אל] שבע הבחינות והמידות העליונות שעל פיהן מתנהלים סדר העולם והנהגתו, כך היה ממשיך את אור החכמה גם אל נשמות ישראל,

**שהם יוצאי ירך יעקב שבעים נפש נגד בחי' ז' הנרות והם יוצאי ירך יעקב יו"ד עקב דהיינו בחי' יו"ד הוא בחי' חכמה הנמשכת ומשתלשלת בבחי' עקב וסוף המדרגות התחתונות.**

שהן "יוצאי ירך יעקב שבעים נפש", המקבילים לשבעת הנרות. הם "יוצאי ירך יעקב": יו"ד-עקב, כלומר היו"ד, שהיא בחינת חכמה, נמשכת ויורדת אל בחינת העקב, אל קצה המדרגות הנמוכות ביותר.

6 **וזהו וידו אוחזת בעקב עשו כי ידו אותיות יו"ד אוחזת את העקב של עשו לבלתי נתון לו תוקף התפשטות וממשלה רק להכניעו תחת הקדושה ולאכפי' לס"א** [ולאכפיא] [לסטרא אחרא].

וזהו [פירוש] "וידו אוחזת בעקב עשו": המילה ידו מורכבת מאותיות יו"ד, והיא אוחזת בעקבו של עשו כדי שלא לתת לו כוח להתפשט ולשלוט, אלא רק להכניעו תחת הקדושה ולכפות את הסטרא אחרא [הצד האחר].

**וזה היה ענין המשכת אהרן בהעלותו את הנרות להמשיך בחי' יו"ד של יעקב הוא אור החכמה לבחי' עקב כדי שתהיינה גם מדות הטבעיי' [הטבעיים] שבנפש הבהמית עולות ונכללות בקדושה.**

וזה היה עניין ההמשכה של אהרן בהעלותו את הנרות: להמשיך את היו"ד של יעקב, כלומר את אור החכמה, אל בחינת העקב, כדי שגם המידות הטבעיות שבנפש הבהמית יעלו וייכללו בקדושה.

7 **והנה כתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וכן בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה.**

והנה כתוב: "ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה", וכן: "בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה".

**בהעלות והדר יקטירנה וכן בבקר וכמ"ש בסדר המערכה הטבת שתי נרות קודמת לקטורת.**

[תחילה] "בהעלות" ואחר כך "יקטירנה", וכן בבוקר; כפי שנאמר בסדר המערכה, הטבת שני הנרות קודמת לקטורת.

**ולהבין ענין הקטרת שהיה אחר הדלקת והטבת שתי נרות הוא כי הנה ענין הנרות כבר מבואר למעלה שהוא ענין העלאת המדות שירדו ונשתלשלו בגשמיות הנה"ב [הנפש הבהמית] שתהיינה עולות ונכללות בקדושה. אך הקטרת הוא ענין העלאת האותיות שהן במחדו"מ [במחשבה דבור ומעשה] לבושי המדות שהן בחי' דומם.**

כדי להבין את עניין הקטורת, שבאה לאחר הדלקת שני הנרות והטבתן: עניין הנרות, כפי שכבר הוסבר לעיל, הוא העלאת המדות שירדו והשתלשלו אל הגשמיות של נפש הבהמית, כדי שיעלו וייכללו בקדושה. ואילו הקטורת היא העלאת האותיות שבמחשבה, בדיבור ובמעשה — לבושי המדות, שהן בבחינת דומם.

8 **ואותיות דקדושה נק' חומת בת ציון חומה של אבנים שתי אבנים בונות שני בתים כו' כנודע.**

אותיות הקדושה נקראות "חומת בת ציון", חומה של אבנים: "שתי אבנים בונות שני בתים" וכו', כידוע.

**וכמ"ש במ"א ע"פ גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו אימתי נק' גדול כשהוא בעיר אלקינו כו'.**

וכפי שמבואר במקום אחר על הפסוק "גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו": מתי הוא נקרא גדול? כשהוא בעיר אלקינו וכו'.

9 **והנה אותיות של המחדו"מ** [המחשבה דבור ומעשה] **שנפלו בגשמיות תחת ממשלת הקליפות וסט"א** [וסטרא אחרא] **אין להם עלייה ע"י המשכת אור החכמה כי אין אור החכמה אלא במדות עצמן אהוי"ר** [אהבה ויראה] **כו'**

האותיות של המחשבה, הדיבור והמעשה שנפלו אל הגשמיות, תחת שלטון הקליפות והסטרא אחרא, אינן יכולות לעלות באמצעות המשכת אור החכמה, שכן אור החכמה נמצא רק במדות עצמן, באהבה וביראה וכו',

**שהן בחי' רוחניות (עמ"ש ע"פ וייצר כו' בפ' בראשית) אבל גשמיות האותיות אין להם עלייה כ"א ע"י הקטורת שסממני הקטרת היו מדברים שאין בהם טעם כלל**

שהן בעלות אופי רוחני (ראו מה שנתבאר על "וייצר כו'" בפרשת בראשית). אבל לאותיות הגשמיות אין עלייה אלא באמצעות הקטורת, שכן סממני הקטורת היו דברים שאין בהם טעם כלל,

**ואינם ממין מאכל כלל הרי הן בבחי' דומם ובהקטרתן נעשה בחי' ריח העולה למעלה שמשיב את הנפש אשה ריח ניחוח להוי"ה שע"י הריח נעשה ניחוח דהיינו ירידה להשתלשלות המשכת בחי' הוי"ה יו"ד חכמה כו':**

ואינם שייכים כלל לסוג המאכל, ולכן הם בבחינת דומם; וכשמקטירים אותם נוצר ריח העולה למעלה ומשיב את הנפש: "אשה ריח ניחוח להוי'". באמצעות הריח נוצר ניחוח, כלומר ירידה להשתלשלות והמשכה של בחינת הוי', [שהיו"ד שלה היא] חכמה וכו'.

10 **והנה כ"ז** [כל זה] **היה בבהמ"ק** [בבית המקדש] **שהיו מקריבין קרבנות ועכשיו היא התפלה במקום הקרבנות. ולהבין ענין זה בתפלה.**

כל זה היה בבית המקדש, שבו היו מקריבים קרבנות; וכעת התפילה באה במקום הקרבנות. יש להבין עניין זה [במסגרת] התפילה.

**הנה בסדר המערכה היה דם התמיד קודם להטבת שתי נרות ונרות לקטרת וקטרת לאברים נמצא שדם התמיד קודם לנרות וקטרת ואברי התמיד אחר נרות וקטרת.**

בסדר העבודה במקדש, דם קרבן התמיד (הקרבן היומי) קדם להטבת שתי הנרות, הנרות קדמו לקטורת, והקטורת קדמה לאיברי הקרבן. נמצא שדם התמיד קדם לנרות ולקטורת, ואילו איברי התמיד הוקרבו לאחר הנרות והקטורת.

**ויובן ענין זה בעבודת ה' בתפלה. כי הנה עיקר העבודה בק"ש** [בקריאת שמע] **ותפלה הוא למסור נפשו בק"ש** [בקריאת שמע]**.**

כך יובן עניין זה בעבודת ה' שבתפילה. עיקר העבודה בקריאת שמע ובתפילה הוא למסור את נפשו בקריאת שמע.

11 **והנה יש ב"פ** [ב' פעמים] **מס"נ** [מסירות נפש] **למסור נפשו באחד. ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך כו'. ולהבין מהו ענין ב"פ** [ב' פעמים] **מס"נ** [מסירות נפש] **הללו**

והנה, יש שני סוגים של מסירות נפש: למסור את נפשו ב"אחד", ו"בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך" וכו'. ויש להבין מה עניינם של שני סוגי מסירות הנפש הללו:

**הנה למס"נ** [למסירות נפש] **באחד קאי על נה"א** [נפש האלקית] **שהיא בבחי' ביטול ממש וכמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו. בחי' עמידה היא ביטול באוא"ס** [באור אין סוף] **ב"ה ממש.**

מסירות נפש ב"אחד" שייכת לנפש האלקית, שהיא בבחינת ביטול ממש, ככתוב: "חי ה' אשר עמדתי לפניו". בחינת העמידה היא ביטול באור אין סוף ברוך הוא ממש.

12 **ובחי' ובכל נפשך היינו שגם בחי' נה"ב** [נפש הבהמית] **הי'** [היה] **בבחי' אתכפייא ואתהפכא כו'**

והבחינה של "ובכל נפשך" פירושה שגם נפש הבהמית תהיה במצב של אתכפייא ואתהפכא [הכנעה והפיכה] וכו'.

**שמס"נ** [שמסירות נפש] **זו אינה באחד אלא בבחי' ברוך שם כבוד מלכותו כו'. והענין כי הנה נודע שבחי' ממלא כ"ע** [כל עלמין] **וסוכ"ע הכל נק' בחי' שמי בלבד.**

מסירות נפש זו אינה בבחינת "אחד", אלא בבחינת "ברוך שם כבוד מלכותו" וכו'. והעניין הוא שכידוע, בחינת האור הממלא את כל העולמות (ממלא כל עלמין) והאור המקיף את כל העולמות (סובב כל עלמין) נקראת כולה רק בחינת "שמי".

13 וכמאמר מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול. ועדי עד פי' כל העליות שמעולם עד עולם בעילוי אחר עילוי עוה"ב [עולם הבא] וג"ע [וגן עדן] העליון וימות המשיח ותחה"מ [ותחיית המתים] וכמה רבוא רבבות עולמות והיכלות המבואר בזוהר.

כמו שנאמר: "מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול". "עדי עד" פירושו כל העליות מעולם לעולם, עלייה אחר עלייה: העולם הבא, גן עדן העליון, ימות המשיח ותחיית המתים, וריבוא רבבות העולמות וההיכלות המבוארים בזוהר.

14 ובאמת יש הרבה יותר עד אין קץ וכמ"ש ולגדודיו אין מספר וגדודיו הן מלאכים שהן בחי' חיצוני' העולמות ומכ"ש [ומכל שכן] נשמות שהן פנימי' [פנימיות / פנימית] עולמות אין זה אלא בבחי' שמו שם כבוד מלכותו.

למעשה, יש הרבה יותר, עד אין קץ, כפי שנאמר: "ולגדודיו אין מספר"; גדודיו הם המלאכים, שהם בחינת חיצוניות העולמות, ועל אחת כמה וכמה הנשמות, שהן פנימיות העולמות. אולם כל זה הוא רק בבחינת "שמו" — "שם כבוד מלכותו".

כמשל התפשטות המלך במדינה שרק שמו הולך בכל מדינות מלכותו ולא עצמותו ומהותו

כמו במשל על התפשטותו של מלך במדינה: רק שמו יוצא בכל מדינות מלכותו, ולא עצמותו ומהותו.

כך כביכול התפשטות החיות הנמשך מאור א"ס ב"ה להחיות כל הברואים ונפש כל חי אין התפשטות והמשכה זו רק בבחי' שם שהוא רק זיו והארה בבחי' התפשטות בלבד ונק' אא"ס [אור אין סוף]

כך גם, כביכול, החיות הנמשכת מאור אין סוף ברוך הוא כדי להחיות את כל הנבראים ואת נפשו של כל חי: התפשטות והמשכה זו אינן אלא בבחינת "שם", שהוא רק זיו והארה, התפשטות בלבד; והמשכה זו נקראת אור אין סוף.

אבל עצמות א"ס ב"ה ממש הוא רם ונשא כי אני ה' לא שניתי כתיב ואין ערוך אליו יתי' אפי' [אפילו] כערך טפה מים אוקינוס כו'.

אבל עצמותו ממש של אין סוף ברוך הוא נעלית ונשגבת, שהרי כתוב: "כי אני ה' לא שניתי", ואין כל השוואה אליו יתברך, אפילו לא כיחס שבין טיפה לאוקיינוס וכו'.

15 והנה הנשמה ונפש האלקי' מחמת שהיא בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] העולמות היא בטלה ונכללת ביחוד עליון ב"ה לגבי אור א"ס ב"ה ממש מחמת ששורה ומאיר עליה אור א"ס ב"ה

והנה הנשמה, כלומר הנפש האלקית, מפני שהיא בבחינת פנימיות העולמות, בטלה ונכללת ביחודא עילאה (האחדות העליונה) של הקב"ה, ברוך הוא, בפני אור אין סוף, ברוך הוא, ממש; שכן אור אין סוף שורה ומאיר עליה.

ומשכלת ומתבוננת ברוממותו יתי' איך שאין להעריך אליו ואני ה' לא שניתי כו'.

והיא משכילה ומתבוננת ברוממותו יתברך, בכך שאין דבר שניתן להשוות אליו, וככתוב: "ואני ה' לא שניתי" וכו'.

אבל בהשתלשלות וירידת המדרגות עד סוף המדרגות תחתונות דנה"ב [דנפש הבהמית] המלובשת בגוף הגשמי ממש. הנה הגשמי הוא מסך מבדיל ומפריד היחוד עליון מחמת שנראה לעיני בשר ליש ודבר נפרד

אבל בהשתלשלות ובירידת המדרגות, עד סוף המדרגות התחתונות, [כלומר, בחינת] הנפש הבהמית המלובשת בגוף הגשמי ממש, הגשמיות היא מסך המבדיל ומפריד [אותה] מן היחוד העליון, משום שלעיני בשר היא נראית כמציאות בפני עצמה וכדבר נפרד.

ומ"מ ע"י ירידת הנשמה ונפש אלקי' שלא ירדה בשביל עצמה שהרי גם קודם ירידתה היתה בבחי' אשר עמדתי כו' אלא הירידה היא צורך עליי' [עלייה] נפש הבהמית היא להאיר לה הארה מיחוד עליון ב"ה שתוכל גם היא לעלות וליכלל באא"ס [באור אין סוף] ב"ה.

ובכל זאת, ירידת הנשמה, הנפש האלקית, לא הייתה למען עצמה, שהרי גם לפני ירידתה הייתה בבחינת "אשר עמדתי" וכו'; אלא שהירידה היא לצורך עליית הנפש הבהמית, כדי להאיר בה הארה מן היחוד העליון, ברוך הוא, כך שגם היא תוכל לעלות ולהיכלל באור אין סוף, ברוך הוא.

16 והארה והמשכה זו היא מבחי' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

הארה והמשכה זו באה מבחינת "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".

דהיינו ע"י התבוננות שכל מה שנראה ליש ונפרד אין זה אלא בחי' זיו ושם כבוד מלכותו. ואי לזאת יהיה היש בטל כמו זיו השמש בשמש כו' וכמ"ש במ"א.

כלומר, באמצעות התבוננות בכך שכל מה שנראה כיש וכדבר נפרד אינו אלא זיו של שם כבוד מלכותו. לכן היש יהיה בטל, כמו זיו השמש בתוך השמש וכו', וכפי שמבואר במקום אחר.

17 **והנה בעליית נה"ב** [נפש הבהמית] **להתכלל באור א"ס ב"ה גדול מאד ורב כחה שהיא בחי' בע"ת** [בעלי תשובה] **דמשכין בחילא יתיר.**

והנה, כאשר נפש הבהמית עולה כדי להיכלל באור אין סוף, ברוך הוא, כוחה גדול ורב מאוד, שכן היא מבחינת בעלי תשובה (השבים בתשובה), שעליהם נאמר: "דמשכין בחילא יתיר" — הם ממשיכים בעוצמה רבה יותר.

**כי נה"ב** [נפש הבהמית] **נלקחה מחיות הקודש שבמרכבה. והחיות נושאות את הכסא ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה.**

שכן נפש הבהמית נלקחה מחיות הקודש (היצורים החיים הקדושים) שבמרכבה. החיות נושאות את הכסא, ועליו נאמר: "ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה".

18 **וברעש גדול מתנשאים. וזה היה ענין דם התמיד צפונה לפני הוי"ה שהקרבנות היו בנפש הבהמה להעלותה לשרשה שנלקחה מבחי' פני שור שבמרכבה.**

"וברעש גדול מתנשאים". זהו עניינו של דם קרבן התמיד, שנשחט "צפונה לפני הוי"": הקרבנות היו בנפש הבהמה, כדי להעלותה לשורשה, שממנו נלקחה — בחינת פני השור שבמרכבה.

**והתמיד היה מקדשי קדשים ששחיטתן בצפון בחי' גבורה שמהשמאל בחי' רעש גדול. וגם צפונה צפון ה'**

קרבן התמיד היה מקדשי הקדשים, שנשחטים בצפון — בחינת גבורה (ריסון), שמקורה בצד שמאל, בחינת "רעש גדול". יתרה מזו, צפונה היא גם "צפון ה'", "ההי"א הנסתרת",

**דהיינו בחי' ה' אחרונה של שם הוי"ה שהוא בחי' העלם וצמצום א"ס ב"ה שמחמת זה היה הרעש.**

כלומר, בחינת ההי"א האחרונה של שם הוי', שהיא בחינת ההעלם והצמצום של אין סוף ברוך הוא; ומשום כך היה הרעש.

**וזהו צפונה לפני הוי"ה. שמבחי' צפונה שהוא בחי' רעש גדול מתנשאים ונושאים את הכסא דמות כמראה אדם למעלה מבחי' אדם לפי ששרשם מעולם התהו לפני מלך מלך לבני ישראל.**

וזהו "צפונה לפני הוי"": מבחינת צפונה, שהיא בחינת "רעש גדול", הם מתנשאים ונושאים את הכיסא, "דמות כמראה אדם", למעלה מבחינת אדם, משום ששורשם מעולם התהו, "לפני מלך מלך לבני ישראל".

19 והנה הוי"ה יו"ד חכמה כו' בחי' אדם. משא"כ ברעש גדול מתנשאים למעלה מבחי' אדם. וזהו לפני הוי"ה מקור בחי' הוי"ה שמשם נמשך להיות התהוות בחי' הוי"ה.

והנה, הוי', [שהיו"ד שלה] [היא] חכמה וכו', היא בחינת אדם; ואילו "ברעש גדול מתנשאים" למעלה מבחינת אדם. וזהו "לפני הוי"": מקור בחינת הוי', שממנו נמשכת התהוותה של בחינת הוי'.

והנה כמו שדם התמיד היו מקריבים מנפש הבהמה ממש כך התפלה במקום הקרבנות היא בעליות והתכללות נפש הבהמית שבאדם שהיא ג"כ ברעש גדול בחי' רשפי אש והתלהבות בתשוקה וצמאון כו'.

וכשם שהיו מקריבים את דם התמיד מנפשה של הבהמה ממש, כך התפילה, במקום הקרבנות, היא עלייתה והתכללותה של הנפש הבהמית שבאדם, שגם היא "ברעש גדול": בחינת רשפי אש והתלהבות, בתשוקה ובצימאון וכו'.

20 וזהו אדם ובהמה תושיע הוי"ה בחי' בהמה שבאדם תושיע להיות בה ג"כ המשכת בחי' הוי"ה.

וזהו: "אדם ובהמה תושיע הוי"" — את בחינת הבהמה שבאדם אתה מושיע, כדי שגם בה תימשך בחינת הוי'.

וצמאון זה ותשוקה זאת היא בחי' בכל לבבך. שבלב יש ב' חללים חלל הימני מלא אויר ורוח.

צימאון זה ותשוקה זו הם בחינת "בכל לבבך". שהרי בלב יש שני חללים: החלל הימני מלא אוויר ונשימה,

וחלל השמאלי מלא דם שהדם הוא הנפש רביעית דם שהנפש תלוי בו משכנו בלב ששם יסוד האש והחום הטבעי.

והחלל השמאלי מלא דם, שכן "הדם הוא הנפש"; רביעית (revi'is) של דם, שהנפש תלויה בה, משכנה בלב, ושם נמצאים יסוד האש והחום הטבעי.

כנודע שכנפי הריאה מנשבי' [מנשבים] על הלב לקררו מחמימות ושם הוא משכן התשוקה וצמאון האלקי להעלות ולהתכלל באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה:

כידוע, אונות הריאה נושבות על הלב כדי לצנן אותו מחומו. שם שוכנים התשוקה והצימאון האלוקיים, לעלות ולהיכלל באור אין סוף ברוך הוא.

21 והנה אחרי בחי' ההעלאה והתכללות זו רוח אייתי רוח ואמשיך רוח להמשיך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה למטה כמים הפנים.

והנה, לאחר העלאה והתכללות זו, "רוח אייתי רוח ואמשיך רוח" — כדי להמשיך את אור אין סוף, ברוך הוא, למטה, "כמים הפנים".

כשם שמבטל א"ע [את עצמו] מיש לאין כך נמשך מלמעלה מאין ליש שתהא השראת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש למטה כמו למעלה.

כשם שאדם מבטל את עצמו, מיש לאין, כך נמשכת מלמעלה המשכה מאין ליש, כדי שאור אין סוף, ברוך הוא, עצמו ישרה למטה כפי שהוא שורה למעלה.

22 ובכל נפשך בכל כחות הנפש מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה]. וגם כל נפש כלולה מנר"נ [מנפש רוח נשמה]. ועיקר הנפש היא המשכלת כ"ח לפום שעורא דיליה. יש מארי מקרא. ויש מארי משנה ותלמוד.

"ובכל נפשך": הכוונה היא לכל כוחות הנפש — מחשבה, דיבור ומעשה. נוסף על כך, בכל נפש כלולות שלוש המדרגות: נפש, רוח ונשמה. עיקרה של הנפש הוא הכוח השכלי, ולכל אדם יש שיעור משלו: יש המתמחים במקרא, ויש המתמחים במשנה ובתלמוד.

וזהו ענין הדלקת הנרות. אלא שבין הערבים מדליק כל ז' הנרות ובבקר בשעת הטבת שתי נרות היה מדליק נר הששי אחר הטבתו ואח"כ מדליק נר הז'.

זהו עניין הדלקת הנרות. אלא שבין הערביים היה מדליק את כל שבעת הנרות, ואילו בבוקר, בשעת הטבת שני הנרות, היה מדליק את הנר השישי לאחר הטבתו, ואחר כך מדליק את הנר השביעי.

23 והוא כענין ותורה אור להיות מאיר אור התורה בכל נפשך נפש השכלי' [השכלית]. ומזה בא לבחי' ובכל מאדך בכל ממונך היא בחי' הצדקה שהיא סתם מצוה מעשיית.

הדבר דומה ל"ותורה אור": אור התורה צריך להאיר ב"בכל נפשך" — בנפש השכלית. מכאן מגיעים לבחינת "ובכל מאדך", כלומר "בכל ממונך"; זו בחינת הצדקה, שהיא [מה שמכונה] "מצוה" סתם, מצווה מעשית.

כנודע שהמצות שהן בעשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] הן בבחי' קטרת הנעשה מסממנים שאין בהם טעם ואינם ממין מאכל.

כידוע, המצוות שנעשות בפעולה גשמית הן בבחינת הקטורת, העשויה מסממנים שאין להם טעם ואינם מסוג מאכל.

24 ומהם נעשה בחי' ריח העולה למעלה לחזק את המוח ולהשיב את הנפש שראשית גילוי כלליות הנפש הוא במוחין שבראש ופעולות הריח היא שלא תהיה הנפש בבחי' הסתלקות מן המוחין רק שתשוב ותתגלה מהעלם אל הגילוי.

מהם נוצר ריח העולה למעלה, לחזק את השכל ולהשיב את הנפש. שכן גילויה הראשון של הנפש בכללותה הוא במוחין (כוחות השכל) שבראש, ופעולת הריח היא שהנפש לא תסתלק מן המוחין, אלא תשוב ותתגלה מן ההעלם אל הגילוי.

25 וכך הוא ענין המצות. וכללותן היא מצות הצדקה. שעליה נאמר וצדקה תרומם גוי. שמתרוממת ועולה למעלה מעלה. וכתיב וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו.

כך הוא גם בעניין המצוות: כללות המצוות מתבטאת במצוות הצדקה, שעליה נאמר "וצדקה תרומם גוי". הצדקה מתרוממת ועולה מעלה מעלה. ונאמר "וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו".

שריון הוא מקשקשים רבים. וכך הנה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול. להיות בחי' שריון שהוא מגן לכל החוסים בו.

שריון [עשוי] מקשקשים רבים. כך גם כל מטבע ומטבע מצטרף לחשבון גדול ונעשה לבחינת שריון, המגן על כל החוסים בו.

וכך הצדקה נעשה בחי' מגן ומחסה שלא יהיה יניקת הקליפה וסט"א [וסטרא אחרא]. ונעשה בחי' כובע ישועה בראשו:

כך גם הצדקה נעשית בחינת מגן ומחסה, כדי שלא תהיה יניקה לקליפה ולסטרא אחרא. והיא נעשית בחינת "כובע ישועה בראשו".

26 וביאור ענין זה הנה כתיב עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא. שמבחי' צדקה נעשה בחי' עטרת תפארת שיבה היא בחי' הדרת פנים יאר ה' פניו כו'

הביאור לכך: נאמר "עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא". מן הצדקה מתהווה בחינת "עטרת תפארת שיבה", שהיא בחינת הדרת פנים, "יאר ה' פניו" וכו',

**בחי' פנימיות היא בחי' תעלומות לב ופנימית הלב שמתאחדת עם המוח בבחי' תרין ריעין דלא מתפרשין. כי חיצוניות הלב אינה מתאחדת עם המוח שהמוח ברשותו להשכיל ולהתבונן בגדולת א"ס ב"ה.**

בחינת הפנימיות, שהיא בחינת "תעלומות לב", פנימיות הלב, שמתאחדת עם המוח בבחינת "תרין ריעין דלא מתפרשין". שכן חיצוניות הלב אינה מתאחדת עם המוח: המוח נתון לשליטתו של האדם, והוא יכול להבין ולהתבונן בגדולתו של אין סוף ברוך הוא,

27 **ואעפ"כ** [ואף על פי כן] **חיצוניות הלב אינה ברשותו אבל פנימי'** [פנימיות / פנימית] **הלב היא מתאחדת ממש עם המוח. ומחמת הצדקה נעשה בחי' ריח המשיב את הנפש ומאיר גילוי המוח להתאחד בפנימית הלב.**

ובכל זאת, חיצוניות הלב אינה נתונה לשליטתו של האדם, ואילו פנימיות הלב מתאחדת ממש עם השכל. באמצעות הצדקה נעשה ריח המשיב את הנפש, וגורם לגילוי השכל להאיר ולהתאחד עם פנימיות הלב.

**וזהו שמן וקטורת ישמח לב. זה הקב"ה דכתיב צור לבבי. דכמו שהלב ממשיך חיות לכל האיברים. כך הנה כתיב ואתה מחיה את כלם.**

וזהו "שמן וקטורת ישמח לב": זהו הקדוש ברוך הוא, שעליו נאמר "צור לבבי". כשם שהלב ממשיך חיות לכל האיברים, כך נאמר "ואתה מחיה את כלם".

28 **ושמחת הלב היינו בחי' גילוי פנימיות דהיינו בחי' פנימית אור א"ס ב"ה אין ערוך אליו וכו'.**

שמחת הלב היא גילוי הפנימיות, כלומר בחינת פנימיותו של אור אין סוף, ברוך הוא, שאין דבר המשתווה אליו וכו'.

**וע"י הצדקה שהוא בחי' בטול היש לאין שנותן חיי נפשו מיגיעו. נמשך מלמעלה המשכה ליש מאין ממש הוא בחי' פנימית אור א"ס ב"ה ממש.**

ובאמצעות הצדקה, שהיא בחינת ביטול היש לאין, שכן האדם נותן מיגיעתו את חיי נפשו, נמשכת מלמעלה המשכה ליש מאין ממש, שהיא בחינת פנימיות אור אין סוף, ברוך הוא, ממש.

29 **וזו היא בחי' עושים רצונו של מקום. כי הנה רצון הוא בבחי' שינוי. ואני הוי"ה לא שניתי כתיב.**

זו בחינת "עושים רצונו של מקום". שכן הרצון נתון לשינוי, ואילו נאמר: "ואני הוי' לא שניתי".

**אלא ישראל עושים רצונו ש"מ [של מקום] להיות התפשטות רצונו ית' בבחי' מקום שהן הן המצות שהן רצונו ית' המלובשות בעשי' [בעשיה] גשמית בבחי' מקום וזמן.**

אך ישראל עושים את רצונו של מקום, [ובכך גורמים] לרצונו יתברך להתפשט בבחינת מקום: אלה הן המצוות, שהן רצונו יתברך, המתלבשות בעשייה גשמית, במקום ובזמן.

**30 ותריי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור. כמו עמוד המחבר מעלה ומטה להיות אוא"ס [אור אין סוף] שבבחינת פנימית שלמעלה מעלה מגדר עלמין שורה ומתלבש בבחי' רצון בתריי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן המלובשות בגשמיות.**

תריי"ג המצוות שבתורה ושבע המצוות מדרבנן הן תר"ך עמודי אור. בדומה לעמוד המחבר בין מעלה למטה, הן מאפשרות לאור אין סוף, ברוך הוא, שבבחינת פנימיות ונעלה בהרבה מגדרי העולמות, לשרות ולהתלבש בבחינת רצון בתריי"ג המצוות שבתורה ובשבע המצוות מדרבנן, המלובשות בדברים גשמיים.

**31 ולכך נק' מעשה הצדקה כובע ישועה. כי ישועה מלשון וישע ה' אל הבל כו'. שפונה אל תפלתו דהיינו שגורם להיות הקב"ה פונה בעצמו ובכבודו להמשיך גילוי עצמותו ומהותו ממש.**

לכן מעשה הצדקה נקרא "כובע ישועה" (yeshuah). שהרי ישועה היא מאותו שורש כמו "וישע ה' אל הבל" (vayisha) וכו', כלומר, ה' פנה אל תפילתו; כלומר, [הצדקה] גורמת לכך שהקב"ה יפנה בעצמו ובכבודו, כדי להמשיך גילוי של עצמותו ומהותו ממש.

**וגילוי זה מתחלק לש"ע [לש"ע (370)] נהורין והוא מקור התפארת שיבה בחי' הדרת פנים כדכתיב גבי כהנים ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת שהמגבעות שהם בחי' הכובע ישועה נמשך להיות בחי' תפארת שיבה והדרת פנים.**

גילוי זה נחלק ל־370 אורות, והוא המקור ל"תפארת שיבה" ולהדרת פנים. כפי שנאמר על הכוהנים: "ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת": המגבעות, שהן בחינת "כובע ישועה", נמשכות ונעשות בחינת "תפארת שיבה" והדרת פנים.

32 וזהו עטרת תפארת שיבה וכ"ז [וכל זה] בדרך צדקה תמצא כי מבחי' צדקה נעשה בחינת כובע ישועה להמשיך בחינת הדרת פנים יאר ה' פניו בחינת פנימיות כנ"ל. ואחר כך בחינת איברים. שבקרבנות היו שני דברים דם וחלב.

זהו "עטרת תפארת שיבה", וכל זה "בדרך צדקה תמצא": מן הצדקה נעשה "כובע ישועה", כדי להמשיך את בחינת הדרת פנים, "יאר ה' פניו", שהיא בחינת פנימיות, כפי שהוסבר לעיל. ואחר כך [באה] בחינת האיברים; שכן בקרבנות היו שני דברים: דם וחלב.

33 והדם קודם לנרות. וקטורת היא בחינת בכל לבבך והאיברים שהן החלב היה אחר הנרות והקטרת.

הדם קודם לנרות ולקטורת. והדם הוא בחינת "בכל לבבך", והאיברים, שהם החלב, באו לאחר הנרות והקטורת.

והענין כי החלב הוא בחי' התענוג כמו שאנו רואים שמי שהוא בעל תענוג יש לו רבוי חלב.

הענייַן הוא שהחלב הוא בחינת התענוג, כפי שאנו רואים שמי שהוא בעל תענוג יש לו הרבה שומן.

והיינו להיות כל חלב להוי"ה שיתענג על ה' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל

כלומר, "כל חלב להוי"": שהאדם יתענג על ה' בשמחה ובטוב לבב, יותר מאשר מרוב כל.

ולא יהיה לו תענוג אחר כלל ועי"ז והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו'. ואנכי ממש מצוך כו' שעי"ז יהיה בעיניו מתיקות התורה כו':

ולא יהיה לו שום תענוג אחר כלל. על ידי כך "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו"" [יהיו על לבך]; ו"ואנכי ממש מצוך כו"", כך שמתיקות התורה תהיה בעיניו כו'.

34 ומעתה נבא לבאר ענין חנוכה מה שמברכין להדליק נר חנוכה. ומה ענין חנוכת המזבח וחנוכת הבית.

עתה נעבור לבאר את עניין חנוכה, [וגם] מדוע מברכים "להדליק נר חנוכה"; ומה ענייַנן של חנוכת המזבח וחנוכת הבית.

הנה כתיב חנוך לנער ע"פ דרכו. שהוא כשרוצים ללמדו. והרי הוא רחוק מזה צריך לחנכו.

והנה נאמר: "חנוך לנער ע"פ דרכו". כלומר, כשמבקשים ללמד אותו והוא רחוק מכך, צריך לחנך אותו.

35 והחינוך הוא במתנות רבות שנותנים לו. אך הנה כתיב נער הייתי שרו ש"ע [של עולם] אמרו שהחיות המתפשט בכל העולמות לכל חד לפום שיעורא דיליה הוא בבחי' נער.

החינוך נעשה באמצעות מתנות רבות שנותנים לו. אך נאמר "נער הייתי" (כלומר: נער צעיר); [החכמים] אמרו ששר העולם אמר [את הפסוק הזה]: כלומר, החיות המתפשטת בכל העולמות, לכל אחד לפי שיעורו, היא בבחינת נער.

וכמ"ש והוא נער את בני בלהה כו'. שם הקטנה רחל. ה' קטנה בחי' מל' ה' אחרונה של שם הוי"ה להיות ומלכותו בכל משלה. להוות הנבראים מאין ליש הוא בבחי' קטנה לפי שהיא בבחי' גבולים ומצרים.

כפי שנאמר "והוא נער את בני בלהה כו'"; [וגם] "שם הקטנה רחל": ה' קטנה (ה"א קטנה), בחינת מלכות, ה"א האחרונה של שם הוי', כדי ש"ומלכותו בכל משלה". ההתהוות של הנבראים מאין ליש היא בבחינת קטנה, משום שהיא בבחינת גבולות ומצרים.

36 ולגבי א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו' נק' כל כללות החיות בשם קטנות שאין ערוך אליו יתי. ולכן כתיב מי יקום יעקב כי קטן הוא.

ביחס לאין סוף ברוך הוא, שכפי שמורה שמו כך הוא — אין לו סוף וכו' — כללות החיות כולה נקראת "קטנות", שכן אין לה כל ערך ביחס אליו יתי. לכן נאמר: "מי יקום יעקב כי קטן הוא".

כי יעקב מבריח מן הקצה אל הקצה ומאחר שיש קצה בראש וקצה בסוף הרי יש לו בחי' גבול וה"ז [והרי זה] בבחי' קטן לגבי א"ס ב"ה.

יעקב הוא הבריח הנמשך מקצה לקצה; ומכיוון שיש קצה למעלה וקצה למטה, יש לו בחינת גבול, ולכן הוא בבחינת קטן ביחס לאין סוף ברוך הוא.

37 וכדי להמשיך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש בקרבנות דם התמיד ונרות וקטרת ואברים היה המזבח קטן מהכיל

כדי להמשיך את אור אין סוף ברוך הוא ממש באמצעות הקרבנות (דם התמיד, הנרות, הקטורת והאיברים), המזבח היה קטן מכדי להכיל [אותו].

ולכן התנדבו הנשיאים לחנוכת המזבח רבוי מתנות לחנך את המזבח והיה מתנתם מרובה מזה שהקריבו עליו בכ"י [בכל יום] את הכבש אחד כו' שהקריבו משל צבור של כל ישראל.

לכן התנדבו הנשיאים להביא מתנות רבות לחנוכת המזבח, כדי לחנך את המזבח; ומתנתם הייתה גדולה יותר ממה שהקריבו עליו בכל יום — "את הכבש אחד כו'" — שהוקרב מכספי הציבור של כל ישראל.

38 והנשיאים לפי שהיו במעלה יותר משאר כללות ישראל נתנו לחנוכת המזבח מתנה מרובה קערות כסף ופרים וכבשים ועתודים

הנשיאים, מכיוון שהיו במעלה גבוהה יותר משאר כלל ישראל, נתנו מתנה גדולה לחנוכת המזבח: קערות כסף, פרים, כבשים ועתודים,

כדי שיהיה כח בקרבנות של ישראל להמשיך אור דבר יום ביומו בקרבנות של כל יום ויום.

כדי שיהיה כוח בקרבנות ישראל להמשיך אור, "דבר יום ביומו", בקרבנות של כל יום ויום.

וכך היה ענין הנרות דחנוכה בימי חשמונאי שהיונים לא בקשו לשלוח ידם רק להשכיחם תורתך ולהעבירם כו' וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] (בב"ר [בבראשית רבה] פ' ט"ז ופ' מ"ד) שאמרו כתבו לכם על קרן השור כו'.

כך היה גם עניין נרות חנוכה בימי החשמונאים: היוונים לא ביקשו לשלוח את ידם בבני ישראל, אלא רק "להשכיחם תורתך ולהעבירם" וכו'; וכמאמר חז"ל (בראשית רבה, פרקים ט"ז ומ"ד), שאמרו: "כתבו לכם על קרן השור" וכו'.

ופי' לפי שכל העובדי כוכבים יש להם נה"ב [נפש הבהמית] מפני שור אלא שהם מקבלים מבחי' הפסולת והשמרי' [והשמרים] בחי' קרנים וטלפים שמרים ופסולת

הביאור הוא שלכל עובדי עבודה זרה יש נפש הבהמית שמקורה בפני שור, אלא שהם מקבלים מבחינת הפסולת והשמרים, מבחינת הקרניים והטלפיים, שהם שמרים ופסולת,

שאין עולים ונכללי' [ונכללים] בקדוש' [בקדושה / בקדושת] פני שור שבמרכב' [שבמרכבה] שנושאות את הכסא ודמות אדם שעליו מלמעלה שכח זה רק בהנפש אלקית שהוא מבחי' אדם שעל הכסא.

שאינם עולים ונכללים בקדושת פני שור שבמרכבה, [החיות] הנושאות את הכיסא ואת דמות אדם שעליו מלמעלה; שכן כוח זה [קיים] רק בנפש האלקית, שמקורה בבחינת אדם שעל הכיסא.

39 והנה"ב [והנפש הבהמית] היא מבחי' אדם שבחיות שבמרכבה ודמות אחד לארבעתן. ודמות פניהם פני אדם. ולכן יש להם כח להמשיך אור א"ס ב"ה ממש.

והנפש הבהמית [של ישראל] היא מבחינת האדם שבחיות המרכבה (היצורים החיים שבמרכבה): "ודמות אחד לארבעתן", "ודמות פניהם פני אדם". לכן יש להם כוח להמשיך את אור אין סוף ברוך הוא עצמו.

**והיונים נתקנאו בישראל ורצו שגם ישראל יכתבו על קרן השור שיקבלו מבחי' קרנים וטלפים כנ"ל שלא ליכלל בקדושת אדם העליון.**

היוונים קינאו בישראל ורצו שגם ישראל יכתבו על קרן השור, כדי שיקבלו מבחינת הקרניים והטלפיים, כנ"ל, ולא ייכללו בקדושת אדם העליון.

**וזהו שאין לכם חלק כו'. והישראל היו חלשים ומעטים בזמן ההוא ואעפ"כ** [ואף על פי כן] **מסרו נפשם על קדוש השם**

זו [הכוונה ל]"שאין לכם חלק כו'". ישראל היו חלשים ומעטים באותה תקופה, ואף על פי כן מסרו את נפשם על קדושת ה'.

**ובכח מס"נ** [מסירות נפש] **הי'** [היה] **להם כח להמשיך אור התורה מחדש והמשכ' זו היא בבחי' חנוכה בחי' מתנה מרובה המשכת כובע ישועה להיות עטרת תפארת שיבה כו':**

ובכוחה של מסירות נפש היה להם כוח להמשיך מחדש את אור התורה. המשכה זו היא בבחינת חנוכה (חניכה), בבחינת מתנה מרובה: המשכת "כובע ישועה" להיות "עטרת תפארת שיבה" כו'.

40 **וזהו ענין הלל והודאה כי הלל הוא לי'** [לשון] **שבח וגם לשון בהילו נרו כו'. הארה בבחי' גילוי**

זה עניינם של הלל והודאה. הלל פירושו שבח, והוא גם מלשון "בהילו נרו כו'": הארה בגילוי.

**וזה נמשך מזה כי מחמת השבח שמשבחים את האדם במעלות ומדות שיש בו מעוררים את המעלות ומדות שבו לצאת מהעלם לגילוי.**

שני הדברים נובעים זה מזה: כשמשבחים אדם על המעלות והמידות שיש בו, מעוררים את המעלות והמידות שבו לצאת מן ההעלם אל הגילוי.

41 **וזהו הללויה שיצא שם י"ה מהעלם לגילוי להיות בחי' יו"ד חכמה כו' מלמעלה מן החכמה**

זהו "הללויה": ששם י"ה יצא מן ההעלם אל הגילוי, ויתגלה בו עניין היו"ד, בחינת חכמה וכו', ממדרגה שלמעלה מחכמה.

**כי חכמה כ"ח מ"ה** [מה] **בגימטריא אדם והמשכת בחי' אדם שעל הכסא הוא מבחי' שלמעלה מעלה מבחי' אדם הוא בחי' אור א"ס ב"ה ממש ועי"ז נעשה בחי' שם י"ה תרין ריעין דלא מתפרשין**

כי חכמה היא כ"ח מ"ה, וערכו המספרי של מ"ה הוא אדם; והמשכת בחינת אדם שעל הכסא באה ממדרגה שלמעלה מעלה מבחינת אדם — מאור אין סוף ברוך הוא עצמו. ועל ידי כך נעשה שם י"ה, "תרין ריעין דלא מתפרשין".

**ואח"כ הללו את שם ה' להיות המשכת חכמה במדות שתהיינה גם המדות בבחי' בטול לך ה' הגדולה כו'.**

ואחר כך, "הללו את שם ה'": שתימשך החכמה אל המדות, כך שגם המדות יהיו בבחינת ביטול — "לך ה' הגדולה" וכו'.

**אך כ"ז** [כל זה] **ההילול והשבח להמשיך מההעלם לגילוי הוא ע"י עבדי ה' שהם בבחי' עבדים שמקבלים עליהם עומ"ש** [עול מלכות שמים] **בבחי' שום תשים כו'**

אך כל ההילול והשבח הזה, שנועדו להמשיך מן ההעלם אל הגילוי, נעשים על ידי "עבדי ה'", שהם כעבדים המקבלים עליהם את עול מלכות שמים, כדוגמת "שום תשים" [מלך עליך] וכו'.

**וכמ"ש במ"א שבחי' הלל והשבח הזה והמשכה זו היא בחי' מאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום שהוא בחי' הברכה והמשכה מהעלם אל הגילוי.**

וכפי שמוסבר במקום אחר, בחינת ההילול והשבח הזה והמשכה זו היא בחינת מאה הברכות שאדם חייב לברך בכל יום, שהיא בחינת ברכה והמשכה מן ההעלם אל הגילוי.

42 **וזהו יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם. מעתה מהתחל'** [מהתחלת] **הזמן שהוא בבחי' מלכותו ית' שאז שייך ל'** [לשון] **זמן מלך מלך כו' כמ"ש במ"א**

וזהו "יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם". "מעתה" — מראשית הזמן, שהיא בבחינת מלכותו יתברך, שכן רק אז שייך לדבר במושג הזמן, "מלך מלך כו'", כפי שמבואר במקום אחר.

**ועד עולם היינו שיומשך ויתפשט עד סוף כל המדרגות שיהי'** [שיהיה] **גילוי אלקות כו'.**

"ועד עולם" — שהברכה תימשך ותתפשט עד סוף כל המדרגות, כך שתהיה התגלות אלוקות וכו'.

43 **וכ"ז** [וכל זה] **בחי' הלל והללויה להמשיך מההעלם אל הגילוי. אבל בחי' הודאה הוא בחי' שוב שצ"ל רצוא ושוב**

כל זה הוא בחינת הלל והללויה, כדי להמשיך מן ההעלם אל הגילוי. אבל הודאה היא בחינת "שוב", שכן צריך להיות "רצוא ושוב".

**ולמעלה נק' מטי ולא מטי שבאמת אין אא"ס** [אור אין סוף] **ב"ה בגילוי ממש בזה"ז** [בזמן הזה] **כ"א לע"ל** [לעתיד לבוא] **ונגלה כבוד הוי"ה כי עין בעין כו'**

למעלה נקראת בחינה זו "מטי ולא מטי" (מגיע ואינו מגיע). שכן לאמיתו של דבר, אור אין סוף ברוך הוא אינו מתגלה ממש בזמן הזה, אלא רק לעתיד לבוא, כאשר "ונגלה כבוד הוי"", "כי עין בעין" וכו';

**משא"כ עכשיו אין הגילוי רק בבחי' קול דודי דופק אני ישנה ולבי ער כו' ומשחרב בהמ"ק** [בית המקדש] **אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א** [ד' אמות] **של הלכה כו'**

ואילו עכשיו הגילוי הוא רק בבחינת "קול דודי דופק", "אני ישנה ולבי ער" וכו'; ומשחרב בהמ"ק, "אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה" וכו'.

**ונמשך מזה בחי' הודאה ובטול לאור א"ס ב"ה הנמשך בתורתו ועבודתו. ודברי אשר שמתי בפיך. ואשים דברי בפיך. אני המשנה המדברת בפיך כו':**

מכאן נמשכת בחינת הודאה וביטול כלפי אור אין סוף ברוך הוא, הנמשך בתורתו ובעבודתו: "ודברי אשר שמתי בפיך", "ואשים דברי בפיך", "אני המשנה המדברת בפיך" וכו'.

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית

# על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

**המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/**

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

---

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

---

מיזם חינמי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayeishev/4/

---

מוקדש לכבוד

## מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק